

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

ממדי העוני והפערים החברתיים 2011

עיתוי פרסום דו"ח ממדי העוני

איסוף נתוני הכנסות והוצאות של משקי הבית
ע"י סוקרי הלמ"ס

ינואר-דצמבר 2011

קליטה, טיוב, עיבוד וביקורת של הנתונים ע"י
הלמ"ס

ינואר-ספטמבר 2012

קבלת הסקרים מהלמ"ס בביטוח הלאומי

9 באוקטובר 2012

קליטה, בדיקות לוגיות ובדיקות מול נתונים
אדמיניסטרטיביים, עיבוד נתונים, כתיבה
ועריכה של הדו"ח

אוקטובר-נובמבר 2012

פרסום הדו"ח לציבור

סוף נובמבר 2012

מבט כללי

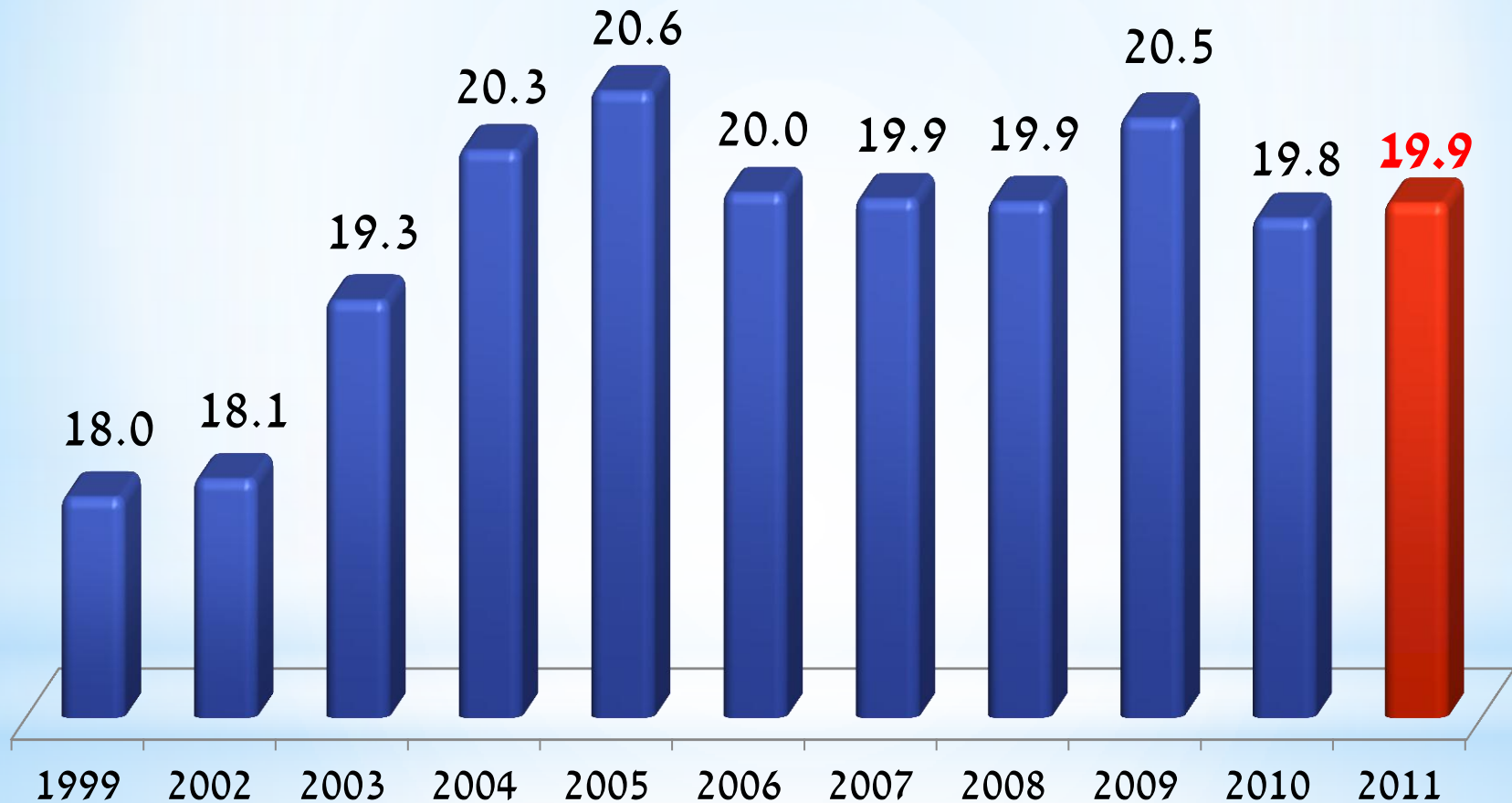
שנת 2011 מאופיינת בהמשך ההתאוששות הכלכלית לאחר המיתון של 2008/2009:

הצמיחה במונחי התוצר המקומי הגולמי **עלתה** ב-4.7%, מספר המועסקים **עלה** בשיעור של 3.9% והשכר הריאלי עלה בכמחצית האחוז. שיעור האבטלה **ירד** מ-6.7% ל-5.6%.

ב-2011 נותרה רמת החיים בישראל ללא שינוי :

על אף הנתונים החיוביים בשוק העבודה,
ב-2011 רמת החיים נותרה ללא שינוי,
במונחים של ההכנסה הכספית החציונית
הפנויה לנפש תקנית, וכך גם קו העוני
הנגזר ממנה: היא עלתה ב-0.2%.

ב-2011 שיעור המשפחות העניות נותר ברמתו מ-2010 (ואף מ-2006)

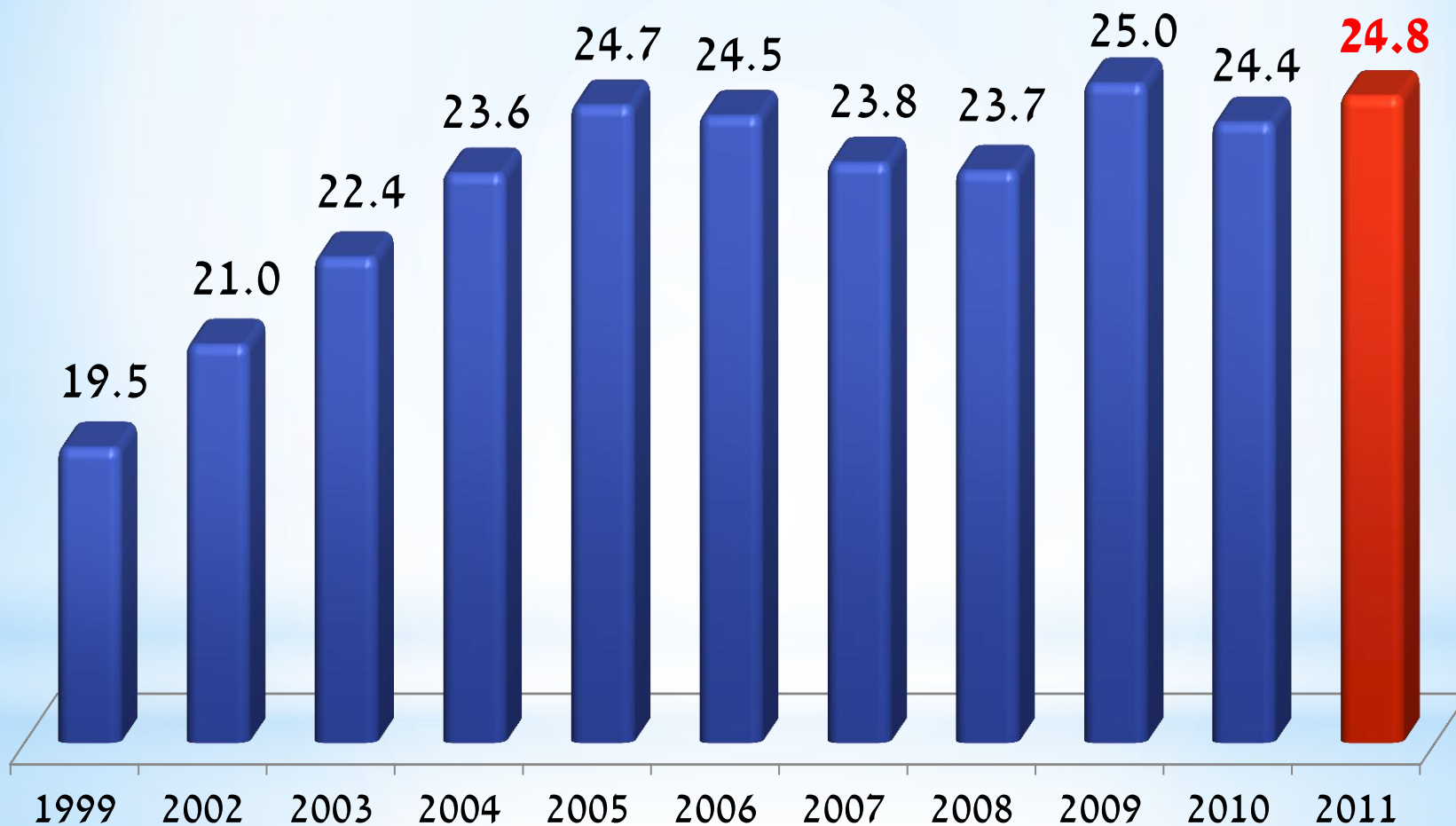

מספר המשפחות העניות ב-2011 : 442,200

מספר המשפחות העניות ב-2010 : 433,300

שיעור הנפשות העניות עלה במעט ב-2011

(מ-24.4% ב-2010 ל-24.8% ב-2011)

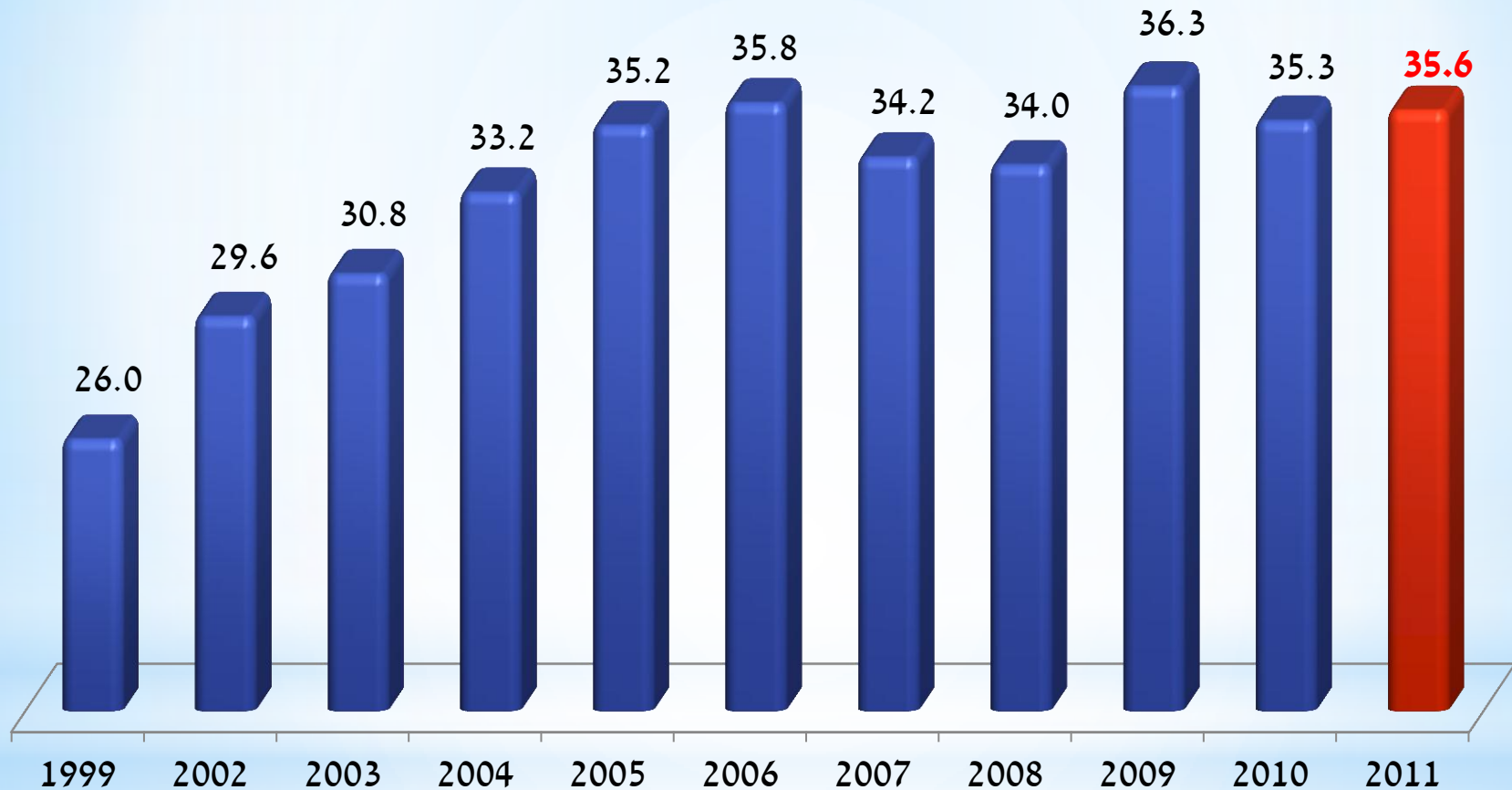

מספר הנפשות העניות ב-2011: 1,838,600

מספר הנפשות העניות ב-2010: 1,774,800

שיעור הילדים העניים עלה במעט ב-2011

(מ-35.3% ב-2010 ל-35.6% ב-2011)

מספר הילדים העניים ב-2011 : 860,900

מספר הילדים העניים ב-2010 : 837,300

קו העוני לפי גודל משפחה, 2011

(בממוצע לתקופת הסקר)

תוספת שולית בש"ח	ש"ח לחודש	מספר נפשות תקניות	מספר הנפשות במשפחה
-	2,501	1.25	1
1,500	4,001	2.00	2
1,300	5,301	2.65	3
1,100	6,401	3.20	4
1,100	7,502	3.75	5
1,000	8,502	4.25	6
1,000	9,502	4.75	7
900	10,402	5.20	8
800	11,202	5.60	9

גבול עליון של ההכנסה המשפחתית לפי גודל משפחה בעשירונים

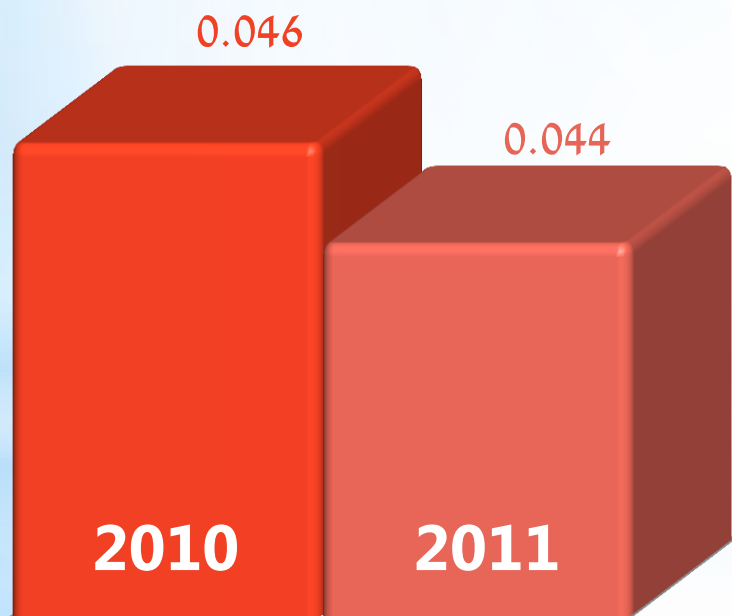
עשירון	יחיד **(18%)	שתי נפשות (24%)	שלוש נפשות (15%)	ארבע נפשות (17%)	חמש נפשות (13%)
תחתון	1,827	2,923	3,874	4,853	5,481
2	2,509	4,014	5,319	6,663	7,526
3	3,288	5,261	6,971	8,733	9,864
4	4,072	6,515	8,632	10,815	12,216
5	5,001	8,001	10,601	13,282	15,002
6	5,966	9,546	12,648	15,846	17,898
7	7,106	11,369	15,064	18,873	21,317
8	8,591	13,745	18,212	22,817	25,772
9	11,255	18,008	23,861	29,894	33,766
עליון*	77,423	123,877	164,137	205,636	232,269

* ערכים המרביים שדווחו בסקר

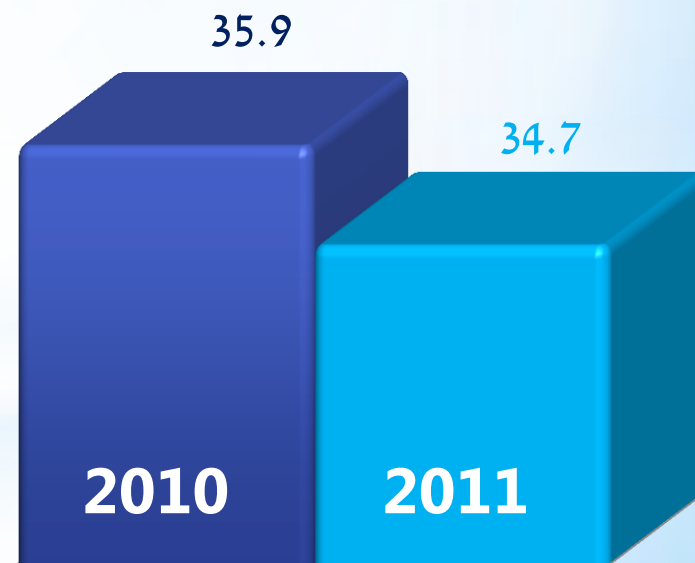
** שיעור של גודל המשפחה בכלל האוכלוסייה (שכיחות)

המדדים לעומק העוני ולחומרת העוני ירדו ב-2011:

המדד לחומרת העוני FGT

עומק העוני (יחס פער הכנסות)

תחולת העוני של קשישים הוסיפה לרדת ב-2011 והיא הנמוכה ביותר ב-8 השנים האחרונות

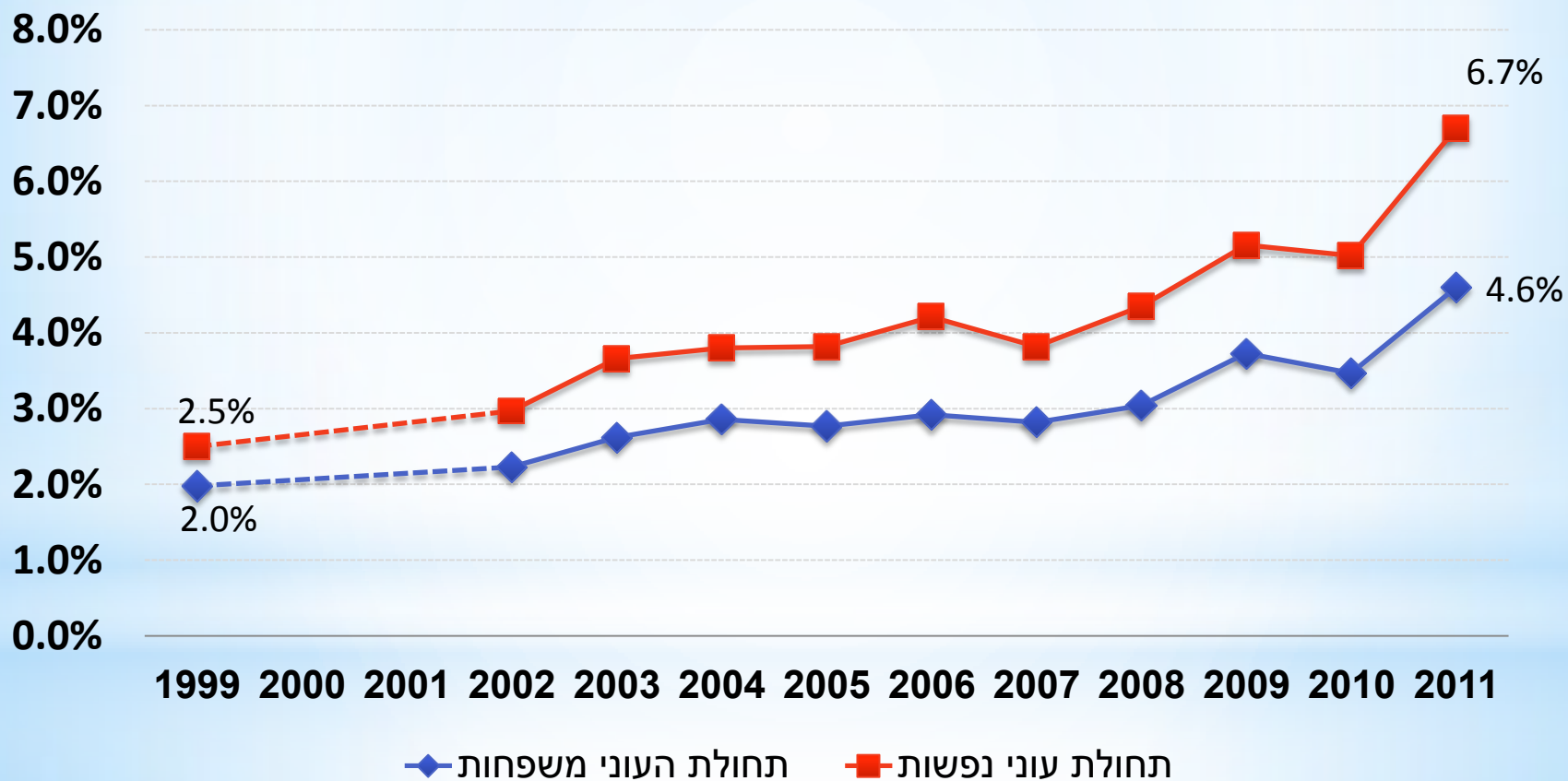
עבודה ועוני

• תחולת העוני של המשפחות העובדות הוסיפה לעלות, מ-13.2% ב-2010 ל-13.8% ב-2011.
תחולת עוני זו גבוהה כמעט פי 2 מרמתה בתחילת העשור – כ-7%.

• בכך עלה חלקן של המשפחות העובדות העניות לכ-64% מכלל המשפחות העניות בגיל העבודה.

• במקביל ירדו המדדים לעומק העוני ולחומרת העוני של המשפחות העובדות. ממצא זה מוסבר בהצטרפותן של משפחות עובדות עניות לחלק העליון של התפלגות העניים.

תחולת העוני של משפחות עם 2 מפרנסים ויותר, 1999-2011

רמת העוני של משפחות ערביות נותרה כמעט ללא שינוי: 53.2% ב-2010 ו-53.5% ב-2011.

- מספר המשפחות הערביות העניות הגיע ל- 163,600.
- חומרת העוני בקרבם (FGT) קטנה ב-9%.

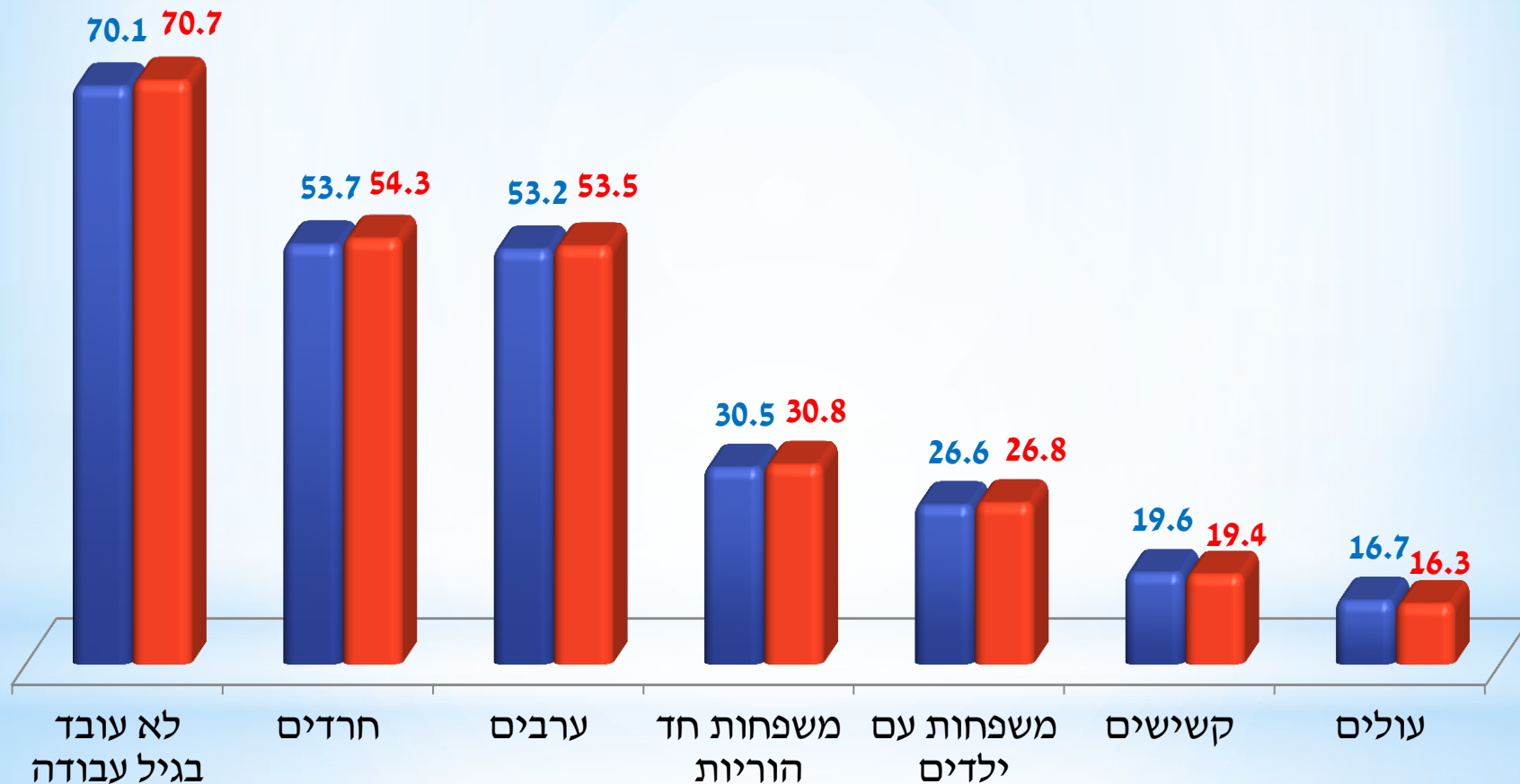
עליה בעוני המתמשך ב-2011 -

אחוז הנפשות החיות במשפחות שהוצאה הכספית שלהן

נמוכה מקו העוני בקרב אוכלוסייה הענייה

תחולת העוני של משפחות בקבוצות אוכלוסייה נבחרות, 2010-2011

2010

2011

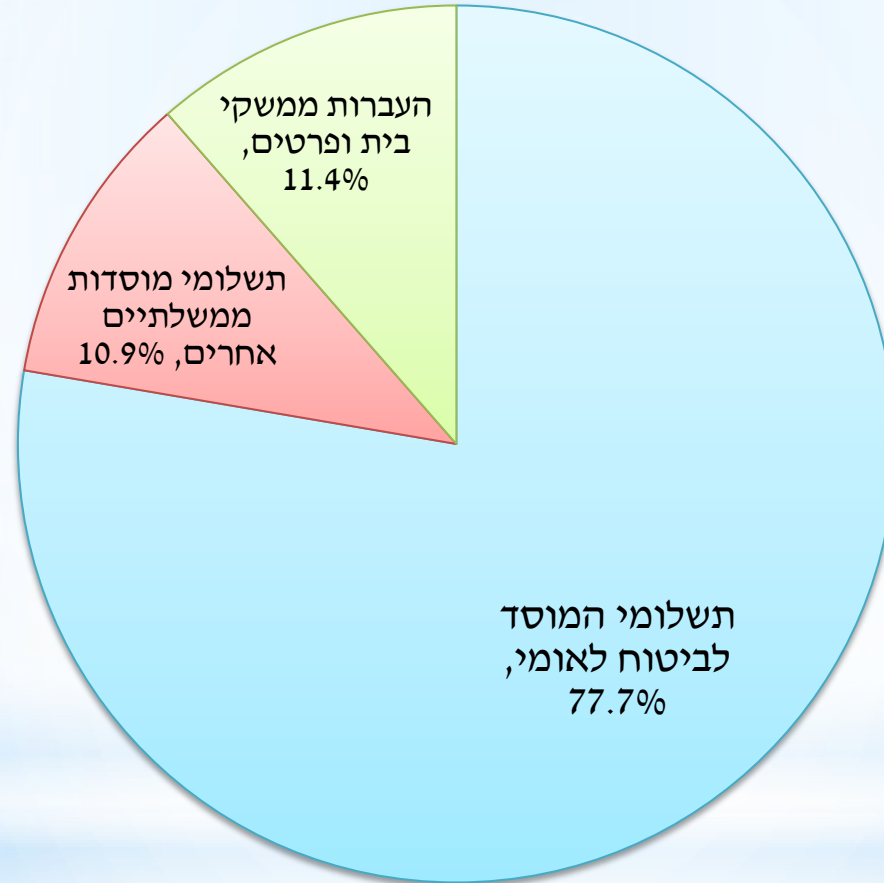
ההכנסה המשפחתית כשיעור מקו העוני, 2011

ההכנסה הפנויה משכר ממוצע לחודש* למשרה אחת כאחוז מקו העוני	ההכנסה הפנויה משכר מינימום לחודש* לשתי משרות כאחוז מקו העוני	ההכנסה הפנויה משכר מינימום לחודש* למשרה אחת וחצי כאחוז מקו העוני	ההכנסה הפנויה משכר מינימום לחודש* למשרה אחת כאחוז מקו העוני	הרכב משק הבית
319	-	-	152	יחיד
209	-	-	99	יחיד עם ילד
166	-	-	80	יחיד עם 2 ילדים
143	-	-	70	יחיד עם 3 ילדים
199	191	143	95	זוג
153	147	111	75	זוג עם ילד
131	125	96	66	זוג עם 2 ילדים
115	110	85	60	זוג עם 3 ילדים
104	100	78	56	זוג עם 4 ילדים
95	92	72	51	זוג עם 5 ילדים

שכר מינימום (ברוטו), מחושב לתקופת הסקר : 3,950 ₪

שכר ממוצע (ברוטו), מחושב לתקופת הסקר : 8,700 ₪

משקל הקצבאות ותשלומי ההעברה בצמצום העוני של משפחות ב-2011

יציבות בשיעור המשפחות שנחלצו מעוני (39.3% ב-2011 לעומת 39.2% ב-2010) בעקבות תשלומי ההעברה ומיסים ישירים.

תרומת הקצבאות השונות להפחתת ממדי העוני והאי-שוויון של המשפחות בנקודת אחוז אחת

עלות להורדת נק' אחוז				מדרוג המדדים		
עלות להורדת נק' אחוז ג'יני	עלות להורדת נק' אחוז FGT	עלות להורדת נק' אחוז תחולת עוני משפחות	קצבה	עלות להורדת נק' אחוז ג'יני	עלות להורדת נק' אחוז FGT	עלות להורדת נק' אחוז תחולת עוני משפחות
273.4	94.6	153.8	ילדים	4	2	4
265.3	176.9	66.3	נכות	3	4	3
121.7	121.7	--	אבטלה	2	3	5
113.6	45.5	37.9	הבטחת הכנסה	1	1	2
458.6	344.0	36.2	זקנה ושירים	5	5	1

* העלות להורדת נקודת אחוז תחולת עוני על-ידי הוספת 250 ₪ לקצבת אבטלה שואפת לאינסוף שכן הוספה זו אינה משנה כלל את תחולתהעוני

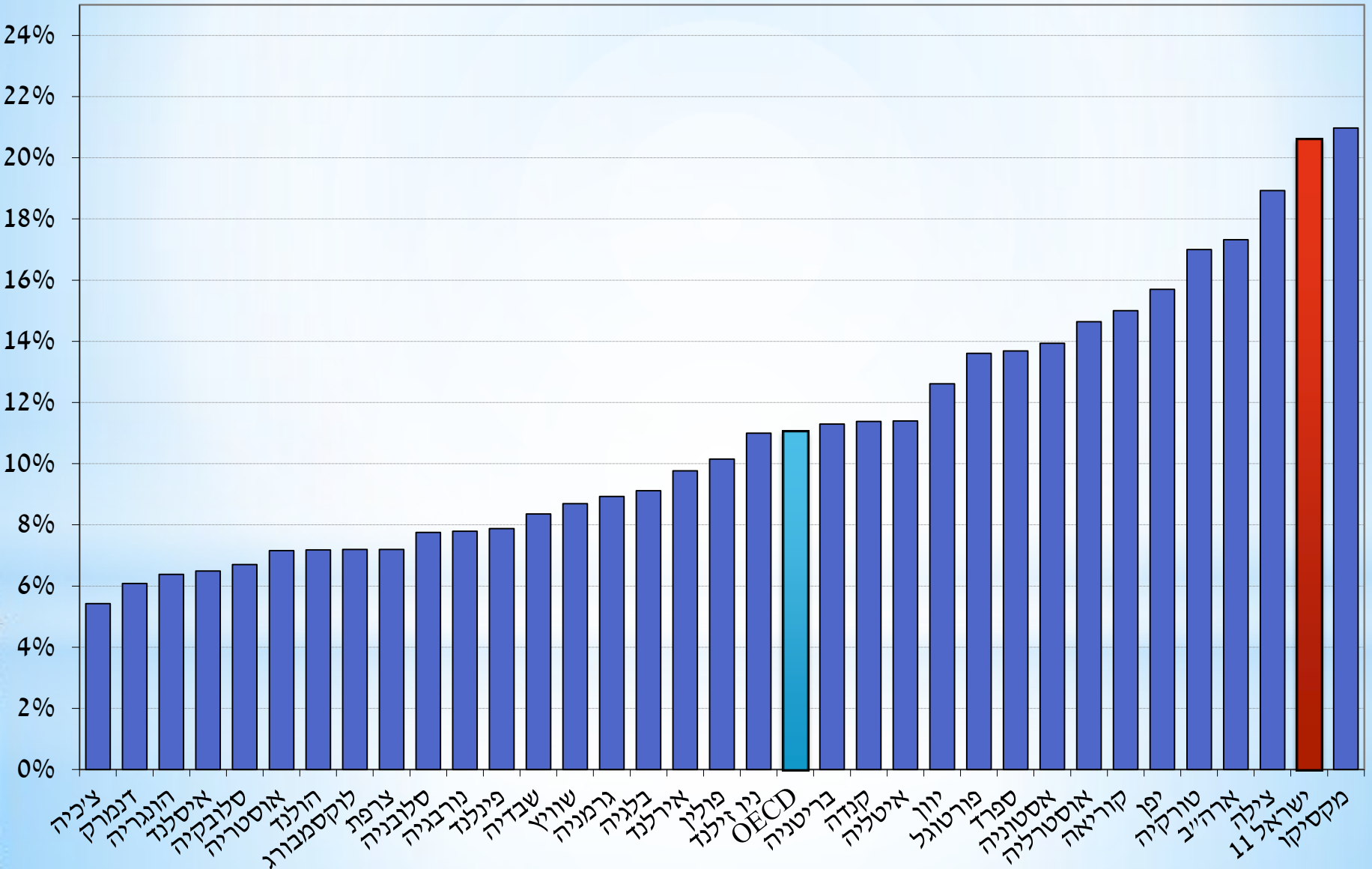
ממדי האי שוויון

➤ במדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה הפנויה חל שיפור של כ- 1% לעומת 2010 (מ-0.3841 ב-2010 ל-0.3794 ב-2011).

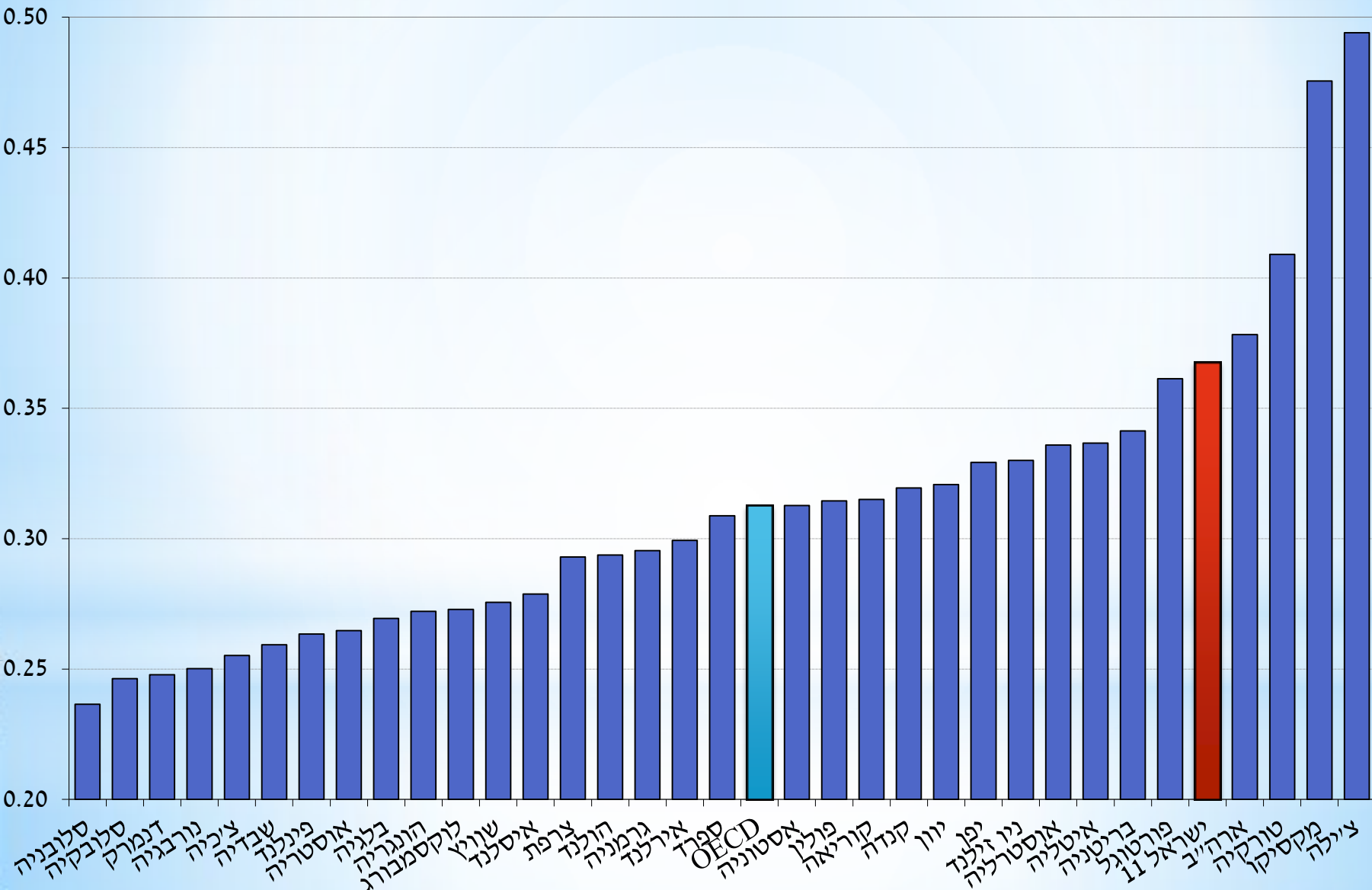
➤ במדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה כלכלית חל שיפור של כ- 1.5% לעומת 2010, ולעומת 2002 של כ- 7.5%.

➤ בין השנים 2002-2011 הייתה הרעה במדד ג'יני לאי שוויון בהכנסה הפנויה של 3.1%, בעקבות צמצום הפרוגרסיביות של מערכות הקצבאות והמיסוי הישיר.

תחולת העוני של נפשות בסוף העשור הראשון של שנות האלפיים – ישראל בהשוואה בינלאומית

מדד ג'יני לאי שוויון בסוף העשור הראשון של שנות האלפיים בהשוואה בינלאומית

התפתחויות עיקריות ב-2012

- העלאת שכר המינימום
- הגדלת משאבים לאכיפת חוקי העבודה
- הרחבה כלל ארצית של מענק ההכנסה ("מס הכנסה שלילי")
- מתן הבטחת הכנסה לבעלי רכב ושיפור הקצבה לבעלי נכסים
- המיתון בגוש היורו נמשך